

Zer da EUSENOR?

Euskal Kulturak Entziklopedigintzaren premia larria du

Edozein kultur komunitatek ezagutza unibertsalaren ikuspegi propioa lantzeko tresna eta ezagutza horren bilduma diren erreferentzi obrak (entziklopediak, atlasak, hiztegiak, etab.) lantzea helburu nagusizat hartzen du.

Langintza horrek eskakizun berezi-bereziak ditu:

- Baliabide handiak behar dira: pertsonak, teknologia, dirua.
- Helburua ez da obrak argitaratzea bakarrik. Ezagutza-bilduma etengabe aberastu eta eguneratu behar da.
- Gaur egun teknologia berrietan oinarritutako produktuak landu behar dira, urte gutxi barru erabat ohizkoak izango direlako.

Eskakizun berdin-berdinak ditu edozein kultur komunitaterentzat langintza honek. Horregatik, Euskal Kulturarentzat behar-beharrezkoa da, baina erronka handia ere bai.

Eusenor proiektuaren jaiotza eta garapena

1989

Honako hiru erakunde hauek elkarturik proiektua prestatzea erabakitzen dute:

—Elhuyar Kultur Elkarteak. 1972az gerotik zientzi eta teknika-gaiak euskaraz lantzen ditu liburu, aldizkari, bideo eta softwaretan. Ez du irabazasmorik eta baliagarritasun publikoaren aitopena du.

—Elkar, S. A. Eskal liburu eta diskoen argitaletxerik handiena da.

—UZEI. 1977an sortutako Kultur Elkarteak. Eusko Jaurlaritzaren Babespeko Ikerketa-Zentrua Euskal Corpusaren Normalizaziorako. Terminologi eta lexikografi lanetan dihardu. Berrogei hiztegi tekniko inguru argitaratuak ditu, Euskalterm terminologi bankuaren kontsulta telematikoak eskaintzen du eta euskararen banku lexikografikoa eratua du Orotariko Euskal Hiztegia prestatzeko erabili den corpusarekin eta

XX. mendeko euskara idatziaren corpusarekin. Ez du irabazasmorik eta baliagarritasun publikoaren aitorpena du.

Proiektua aurrera zihola, aurreko hiru erakundeoi Euskal Herriko Ikastolen Konfederazioa batu zitzairen, irakaskuntzan proiektu honek izango duen garrantzia ikusirik, batez ere Erreformatik eskatzen duen material-mota prestatzeko.

1991ko maiatza

Hainbat espezialistaren iritziak entzun eta entziklopedigintza-arloan munduan diren argitaletxe handienak bisitatu ondoren proiektua ontzat ematen da. Hau gizarteari azaltzeko eta argitalpen-programaren lehen emaitzak bideratzeko Eusenor, S. A. enpresa sortzea erabakitzen da.

1991ko abendua

Eusenor, S.A. eratzen da, aipatu lau erakundeak bazkide direla. Alderdi politiko, Herri-erakunde, finantz erakunde, kultur erakunde eta abarri proiektuaren berri ematen hasten da berriaz izendatutako arduradun bat.

1992ko ekaina

Eusko Jaurlaritzaren Lehendakari Jaunak proiektuaren aitzindari-tza bere eskuetan hartu zuen eta erakunde publiko eta pribatuaren ahalik eta partaidetza zabalena lortzeko formula juridiko egokiena zein izan zitekeen aztertzeko agindua eman zien Jaurlaritzako legelariari.

Eusenor proiektua erakundetzeko irizpideak

Legelariok, agindu horrekin batera, bai Lehendakariak eta bai proiektua bultzatzen zuten erakundeek gogoan izan beharrezkotzat zeukaten zenbait irizpide jaso zuten:

—Partaidetza ahalik eta zabalena izateko aukera behar da: Euskal Herri osokoak, erakunde publiko nahiz pribatuak, etab.

—Sortuko den ondarearen onura gizarte osoak jaso behar du.

—Produktuen salmentatik ateratako irabaziak proiektuaren garapenean erabiliko direla bermatu behar da.

Dagoeneko prestatuak daude Eusenor Fundazioaren estatutuak, hau izan baita legelarien ustez irizpide hauek kontuan izateko biderik egokiena.

Eusko Jaurlaritzako Lehendakartzaren deialdia

Eusko Jaurlaritzaren Lehendakartzak, euskara erabiltzen den herrialdeak administratzen dituzten beste gobernuak (Nafarroa eta Akitia) Euskal Autonomi Elkarteko Lurralde Historikoetako Diputazioak, finantz erakundeak, etab. partaide izatera gonbidatu ditu.

Banku entziklopediko informatizatu multimedia

Teknologia berriei esker posible da gaur egun:

- Informazio-masa handiak gordetzea.
- Informazioa etengabe eguneratzea.
- Testuak, grafikoak, argazkiak, animazioa, musika eta bideoak gordetzea.
- Liburuak eta disko optikoak argitaratzea.
- Telematikaz baliatuz, urruneko terminalen bidez, edo telefonoz kontsultak erantzuteko sistemak jartzea.

Horregatik banku entziklopediko multimedia da proiektuaren bihotza; goian aipatu diren bezalako gauzak egiteko gaitasuna duen sistema informatiko bat, alegia.

Argitalpen-programa

Datozen urteetan zehar hainbat obra emango dira argitara:

—Gazteen Entziklopedia. 8 tomoko entziklopedia tematiko alfabetikoa. Oinarrizko Hezkuntza eta Irakasmila Ertainetan Erreformaren bidetik ikasleak lanean jartzeko tresna aproposa. 1993an zehar kaleratzen ari da.

—Oinarrizko Hiztegi Entziklopedikoa. 8 tomoko hiztegi entziklopedikoa. 1994etik aurrera kaleratuko da.

Euskal Herriko Entziklopedia Orokorra. 10 tomokoa. 1996tik aurrera kaleratuko da.

—EUSENA. Euskal Entziklopedia Nagusia. 24 tomokoa. Lehen lau tomoak 1997an argitaratuko dira, 1998an hurrengo biak eta urtero hiruna handik aurrera.

Eusenor proiektua Hizkuntz Industrien bultzatzaile

Gure egunotan iraultza handi bat gertatzen ari da, adituek dioteenez inprimategiaren sorrerak baino eragin handiagoa izango duena, informatika eta hizkuntzalaritza elkartzearen ondorioz. Ordenadoreak

testuak ahoskatzen, ahoz esandakoa testu bihurtzen, itzulpen automatikoa egiten, etab. hasiak dira. Datozen urteetan aldaketa handiak izango dira. Hizkuntza txikiengat, eta ez hain txikiengat, mehatxu handia izango da iraultza hau, ez badute eguneratzeko ahaleginik egiten. Alabaina, garaiz prestatuz gero sekulako laguntza izan daiteke.

Eusenor proiektuak baliabide horiek erabiliko ditu eta Euskal Herriko Hizkuntz Industrien bultzatzaile izango da.

Laburbilduz

Eusenor euskal kulturari entziklopedigintza modernoaren ateak zabalduko dizkion proiektu nazionala da. Proiektuaren sustatzaileak Elhuyar Kultur Elkartea, Elkar Argitaletxea, Euskal Herriko Ikastolen Konfederazioa eta UZEI Kultur Elkartea izan dira. Hauek Eusenor, S.A. izeneko enpresa bat eratu zuten gizarteari proiektua azaltzeko eta argitalpen- programa gauzatzeko behar zen azpiegituraren sostengu gisa. Eusko Jaurlaritzaren Lehendakariak hartu zuen 1992ko ekainean proiektuaren aitzindaritza eta legegariari forma juridiko egoki bat pentsa zezatela eskatu zien. Dagoeneko Fundazio baten estatutuak proposatuta daude eta Lehendakariak egina die gonbitea Euskal Herri osoko erakunde publikoei proiektuan partaidea izan daitezen. Euskal lurralde guztietako erakunde publiko nahiz pribatu guztiek izango dute aukera bertan parte hartzeko. Sortzen diren mozkinak inoiz ez dira esku pribatuetara joango. Teknologia modernoaren baliabideak erabiliko dira lanerako eta kulturaren zabalkunderako. Euskararen normalizaziorako funtsezko tresnak sortuko dira eta Hizkuntz Industrien iraultza euskararen aldekoa gerta dadin, arlo horretako ikerketa eta garapena bultzatuko dira.

Andoni Sagarna

Gazteen Entziklopedia

Fitxa teknikoa

Hona hemen laburbilduta Gazteen Entziklopediaren ezaugarriak:

- Zortzi tomo kolore orotara eta dotore enkoadernatuta
- 850 orrialde 26,5x30,3 cm-ko
- Orrialde bakoitza gai bati dagokio eta gaiak alfabetoaren araberaren ordenatuak ditu.
- Orrialde guztiek egitura bera dute:
 - Artikulu sakona: 2.500 karaktere ingurukoa
 - Gaiaren sintesia: 500 karaktere ingurukoa.
 - Orriaren %43 inguru marrazki eta argazkiek hartzen dute.
 - Azalpen osagarriak: 1.000 karaktere inguru
 - Erreferentzia gurutzatuak
- Bukaeran hiztegi bat du definizioekin eta artikuletara bidaltzen duten oharrekin.

Une honetan oinarrizko heziketan eta irakasmaila ertainetan diharduten ikasleek, hauen guraso eta irakasleek behar-beharrezkoa duten kontsulta-liburua da.

Andoni Sagarna